

STOCKHOLMS UNIVERSITET
Finska institutionen

Kursplan för

GRUNDKURS I MEÄNKIELI, 20 POÄNG
(Basic Course in Meänkieli)

Kurskod FA 1190

1. **Beslut mm**

Kursplanen är fastställd av institutionsstyrelsen vid Finska institutionen 2004-12-16.

Kursen avser första terminens studier i ämnet meänkieli (1–20 poäng).

2. **Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen**

För tillträde till kursen krävs – förutom allmän behörighet för högskolestudier – svenska B eller svenska som andraspråk B.

3. **Kursens mål**

Kursens mål är att ge studenten grundläggande teoretisk kunskap om och praktiska färdigheter i meänkieli samt kännedom om Tornedalens historia, kultur och övriga samhällsförhållanden.

4. **Kursens uppläggning**

Kursen består av följande delkurser:

- 1 *Introduktion i allmän grammatik och meänkieligrammatik*, 4 poäng
- 2 *Skriftlig språkfärdighet*, 4 poäng
- 3 *Muntlig språkfärdighet och fonetik*, 4 poäng
- 4 *Realia*, 4 poäng
- 5 *Meänkieligrammatik och textläsning*, 4 poäng

5. **Kursens innehåll**

5.1 **Delkurs 1: *Introduktion i allmän grammatik och meänkieligrammatik*, 4 poäng**

Delkursen syftar till att ge grundläggande kunskaper om allmänna grammatiska begrepp och företeelser samt i meänkielis formlära och viktigare delar av syntaxen och ordbildningsläran.

5.2 **Delkurs 2: *Skriftlig språkfärdighet*, 4 poäng**

Delkursen syftar till att ge studenten grundläggande färdigheter i att skriva meänkieli.

5.3 **Delkurs 3: *Muntlig språkfärdighet och fonetik*, 4 poäng**

Delkursen syftar till att ge uttalsövningar i första hand i lärostudion samt träning i att förstå och använda tornedalsfinska i enklare talsituationer. En genomgång görs av

fonetikens grunder med särskild tonvikt på skillnaderna mellan svenskans, finskans och meänkielis ljudsystem

5.4 Delkurs 4: *Realia*, 4 poäng

Delkursen syftar till att ge studenten grundläggande kännedom om det tornedalska samhället, Tornedalens historia, litteratur och andra kulturformer.

5.5 Delkurs 2: *Meänkieligrammatik och textläsning*, 4 poäng

Delkursen syftar till att genom textläsning och grammatisk analys befästa kunskaperna i meänkielis ordförråd, morfologi och syntax. I kursen intensivläses ca 40 sidor meänkielitext.

6. Undervisning

Undervisningen ges i mån av resurser. Beslut om undervisningens närmare uppläggning och organisation fattas av institutionsstyrelsen. Styrelsens beslut redovisas i bilaga 1 till kursplanen.

7. Kunskapskontroll och betygsättning

Beslut om examinationsform fattas av institutionsstyrelsen. Styrelsens beslut redovisas i bilaga 2 till kursplanen.

Som betyg på hela kursen och på delkurserna används något av uttrycken Väl godkänd, Godkänd eller Underkänd. Den som har godkänts i prov får ej undergå förnyat prov för högre betyg.

Examinator på hela kursen och på delkurserna utses av institutionsstyrelsen.

Student som underkänts i ordinarie prov har rätt att delta vid ytterligare provtillfällen; det första omprovet skall anordnas i nära anslutning till det ordinarie provet. Student som underkänts två gånger i prov på kursen eller på del av kursen har rätt att hos institutionsstyrelsen begära att annan examinator utses.

8. Kurslitteratur

Beslut rörande kurslitteratur fattas av institutionsstyrelsen och redovisas i bilaga 3.

9. Kursbevis

Student som har godkänts på kursen skall på begäran få kursbevis.

10. Begränsning av rätt att medta kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

GRUNDKURS I MEÄNKIELI, 20 POÄNG

UNDERVISNINGSFORM

- Delkurs 1 Introduktion i allmän grammatik och meänkieligrammatik, 4 poäng
Undervisningen sker i form av lektioner och föreläsningar med obligatoriskt deltagande.
- Delkurs 2 Skriftlig språkfärdighet, 4 poäng
Undervisningen sker i form av lektioner.
- Delkurs 3 Muntlig språkfärdighet och fonetik, 4 poäng
Undervisningen sker i form av lektioner och föreläsningar med obligatoriskt deltagande samt självständiga obligatoriska övningar i lärostudion, 10x2 lektionstimmar.
- Delkurs 4 Realia, 4 poäng
Undervisningen sker i form av föreläsningar med obligatoriskt deltagande.
- Delkurs 5 Meänkieligrammatik och textläsning, 4 poäng
Undervisningen sker i form av lektioner och föreläsningar med obligatoriskt deltagande.

GRUNDKURS I MEÄNKIELI, 20 POÄNG

EXAMINATIONSFORM

- Delkurs 1 Introduktion i allmän grammatik och meänkieligrammatik, 4 poäng
Delkursen avslutas med ett skriftligt prov.
- Delkurs 2 Skriftlig språkfärdighet, 4 poäng
Delkursen avslutas med ett skriftligt prov.
- Delkurs 3 Muntlig språkfärdighet och fonetik, 4 poäng
Delkursen avslutas med ett muntligt och ett skriftligt prov.
- Delkurs 4 Realia, 4 poäng
Delkursen avslutas med ett skriftligt prov.
- Delkurs 5 Meänkieligrammatik och textläsning, 4 poäng
Delkursen avslutas med ett skriftligt prov.

GRUNDKURS I MEÄNKIELI, 20 POÄNG

KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

5.1 *Introduktion i allmän grammatik och meänkieligrammatik, 4 poäng*

Engstrand, Olle 2004. *Fonetikens grunder*. Studentlitteratur. Ss 13-40, 75-172, 219-233.

Ljung-Ohlander: *Allmän grammatik*. Liber Läromedel. Senaste upplagan

Pohjanen, Bengt & Muli, Eeva 2005. *Meänkieli. Rätt och Lätt*. Grammatik i meänkieli. Barents publisher. (Finns på institutionen).

Wande, E.: *Tornedalsfinskan och dess särdrag*. I Finska språket i Sverige. Finskan i Tornedalen. Föreningen Norden m fl, Stockholm 1982. 33 sidor. (Även på finska i samma skrift.)

Wande, E.: *Svenskans och finskans ljudsystem*. Uppsala 1978. Komp. (Finns på institutionen).

Wande, E.: *Tornedalsfinskans ljudsystem kring sekelskiftet 1900*. Fenno-ugrica suecana 9, sid. 115-128. Uppsala 1988.

Övningsmaterial utdelas i samband med undervisningen.

Referenslitteratur

Kenttä, Matti & Pohjanen, Bengt 1996. *Meänkielen kramatiikki*. 160 s. Aapua: Kaamos.

Winsa, Birger 1992. *Jellivaaran suomen sanakirja*. Kaamos. Aapua. 138 s. (Kan laddas ner: www.sweblul.se.)

5.2 *Muntlig språkfärdighet och fonetik, 4 poäng*

Harrer, Gabor: Datorstödda övningar i tornedalsfinska enligt RSI-metoden. Finska institutionen, Stockholms universitet. Stockholm 1994.

Interaktiva grammatiska övningar samt en inlagd radioföljetång på meänkieli: www.sweblul.se (meänkieli).

5.3 *Skriftlig språkfärdighet, 4 poäng*

Pohjanen, B.: *Lyykeri*. Förlaaki Kamos. Överkalix 1986. (Enligt anvisningar.)

Wahlberg, E.: *Bondeskalden Antti Keksi*. Tornedalica 45. Luleå 1988. (Enligt anvisningar.)

Winsa, Birger 2004. *Grammatiska övningar i meänkieli*. (Stencil. Finns på institutionen.)

Ytterligare övningsmaterial utdelas i samband med undervisningen.

Referenslitteratur

Meän kieltä. Kirjotuksia Tornionlaakson kielelä. Red. av Matti Kenttä & Albert Pekkari. Tornedalica 43. Luleå 1986.

Hjälpmedel

Kenttä, M. & Wande, E: *Meän kielen sanakirja/Tornedalsfinsk ordbok*. Aapua 1992. Övningsmateriel i kompendieform (delas ut i samband med undervisningen).

5.4 Realia, 4 poäng

- Groth, Östen 1988. *Ur Norrbottens historia*. Luleå: Skrivarförlaget/Norrbottens bildningsförbund. (Valda delar enligt lärarens anvisningar.)
- Gröndahl, Satu, Hellberg, Matti & Ojanen, Mika. Den tornedalska litteraturen. I: Gröndahl, Satu (red.). *Litteraturens gränsland. Invandrar- och minoritetslitteratur i nordiskt perspektiv*. Red. Satu Gröndahl. Uppsala Multiethnic Papers 45. Uppsala: Centrum för multietnisk forskning, Uppsala universitet. 32 s.
- Norrländsk uppslagsbok ett uppslagsverk på vetenskaplig grund om den norrländska regionen 1993-1996. Umeå: Norrlands universitetsförlag. (Artiklarna om finsk-ugriska språk, lestadianismen, Tornedalen.)
- Wande, Erling 1996. Tornedalen. I: Lainio, Jarmo (red.) *Finnarnas historia i Sverige 3 Tiden efter 1945*. S. 229-254. Helsingfors.
- Winsa, Birger 1997. *Från ett Vi till ett Vi och Dom. Torne älv som kulturgräns*. I Winsa, Birger & Korhonen, Olavi. *Språkliga och kulturella gränser i Nordskandinavien*. Två uppsatser. Kulturens frontlinjer. S. 5-52. Skrifter från forskningsprogrammet *Kulturgräns Norr 7*. Umeå universitet. (Finns på institutionen. Kan laddas ner på adressen: www.sweblul.se)
- Winsa, Birger 2005. *Socialt kapital i en- och flerspråkiga regioner. Svenska Tornedalen jämförd med finska Tornedalen och några nordsvenska kommuner*. Studies in Finnish language and literature. Finska institutionen. Stockholms universitet. 166 s. (Finns på institutionen).

Referenslitteratur

- Elenius, Lars 2002. *Minoritetsspråk och myndighetskontakt: flerspråkighet bland användare av samiska, meänkieli och finska i Norrbottens län efter minoritetsspråklagarnas tillkomst 2000*. Luleå: Centrum för utbildning och forskning inom samhällsvetenskap (CUFS). Luleå tekniska universitet.
- Winsa, Birger 1999. Language Planning in Sweden. *Journal of Multicultural Development*. Multilingual Matters. Vol 20:4-5, 376-47. Även i Baldauf, R. B. & Kaplan, R. B. (red.) 2000. *Language Planning in Nepal, Taiwan and Sweden*. Pp 107-203.
- Winsa, Birger 1998. Language Attitudes and Social Identity. Oppression and revival of Minority language in Sweden. Occasional Paper Nr 17. Canberra: Applied Linguistics Association of Australia. (Finns på institutionen.)

5.5 Meänkieligrammatik och textläsning, 4 poäng

- Kostenius, Bengt 1997. *Hurstipüli tullee*. 87 s. Överkalix: Kaamos. (Finns på institutionen.)
- Lindgren, Astrid 1995. *Eemelin eesotot*. I översättning av Pohjanen, Bengt 86 s. Aapua: Kaamos.
- Niemi, Mikael 2000. *Poppimysikkiä Vittulasta*. I översättning av Muotka, Paul. 241 s. Stockholm: Norstedts.
- Niemi, Mikael 2000. *Populärmusik från Vittula*. 237 s. Stockholm: Norstedts.
- Pohjanen, Bengt 2000. *Tulkaa tekki följhyyn. Evankeelijumit meänkielelä*. 279 s. Övertorneå: Kaamos (Valda delar.)
- Pohjanen, Bengt & Muli, Eeva 2005. *Meänkieli. Rätt och Lätt*. Grammatik i meänkieli. Barents publisher. (Finns på institutionen.)

Rova, Stina 1999. *Sagor från Tornedalen – Satuja Tornionlaaksosta – Fairy-tales from Torne Valley*. 142 s. Aapua: Kaamos.

Hjälpmedel

Interaktiv nordkalottfinsk ordbok
www.nordfinska.se

Meänkieli för grundskolebarn:
<http://modersmal.skolutveckling.se/meankieli/>.

Hemsida för böcker på meänkieli:
www.str-t.com